

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	SOŠ Jána Antonína Baťu, Námestie SNP 5, Partizánske
4. Názov projektu	Zvyšujeme kvalitu vzdelávania a odbornej prípravy
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Z792
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub finančnej gramotnosti v príprave na život – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Ing. Ingrid Rigáňová
8. Školský polrok	01.09.2020-31.01.2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	https://sospe.edupage.org/text/?text=text/text19&subpage=0

10.

Úvod

Pedagogický klub finančnej gramotnosti v príprave na život– prierezové témy je vytvorený učiteľmi odborných predmetov, majstrami OV, ktorí sa stretávajú s témou finančnej gramotnosti vo výučbe svojho predmetu, ako prierezovej témy.

Klub bude fungovať počas školských rokov, od septembra 2020 do januára 2023 (spolu 25 mesiacov) a jeho udržiateľnosť vychádza z koncepcie nového modelu SOŠ, ktorého súčasťou sú „riešiteľské rady“ tímov pre vzdelávacie oblasti ISCED 3A a pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: pedagogický klub s výstupmi.

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa bude zameriavať na rozvoj finančnej gramotnosti v rámci odborného vzdelávania a prípravy na povolanie, ako prierezovej témy.

Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne finančnej gramotnosti žiakov naprieč vzdelávaním.

Finančná gramotnosť je dôležitou (kľúčovou) schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší úspešný osobnostný a profesijný rast žiaka.

Zrealizované stretnutia:

September 2020 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

Október 2020 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

November 2020 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

December 2020 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

Január 2021 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

V rámci činnosti pedagogického klubu sa chceme zaoberať najefektívnejšími metódami a stratégiami pre rozvoj finančnej gramotnosti.

Vychádzame z identifikovaných potrieb odborného vzdelávania a prípravy v tejto oblasti, ako sú:

- prakticky používať informácie z oblasti finančnej gramotnosti- v konkrétnych situáciách,
- aplikovať vedomosti o zákonitostiach, zásadách, procesoch, normách a všeobecných pojmoch z finančnej gramotnosti v širších súvislostiach,
- monitorovať, analyzovať, plánovať, organizovať a vyhodnocovať konkrétne pracovné postupy s ohľadom na efektívnosť, finančnú náročnosť a hospodárnosť.

Ďalšie činnosti, ktoré budú realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri aplikácii moderných vyučovacích metód,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych didaktických materiálov,
- Diskusné posedia a štúdium odbornej literatúry,
- Identifikovanie problémov v rozvoji finančnej gramotnosti žiakov a možné riešenia.

Stručná anotácia:

Pedagogický klub finančnej gramotnosti v príprave na život – prierezové témysa zaoberal nasledujúcimi témami:

- práca s odbornou literatúrou.
- Najnovšie metódy, techniky a prístupy v identifikácii problémov s nedostatočnou úrovňou finančnej gramotnosti v rámci OVP.
- Práva a povinnosti spotrebiteľa.
- Práca s informáciami – reklamácia v rámci príslušného odborného zamerania.
- medzipredmetová výučba.

Kľúčové slová:

Finančná gramotnosť, metódy, bestpractice, medzipredmetové vzťahy.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu finančnej gramotnosti v príprave na život – prierezové témy.

Priblíženie témy:

Pre úspešnú realizáciu finančného vzdelávania je najdôležitejšie porozumenie podstate finančnej gramotnosti. NŠFG (Národný štandard finančnej gramotnosti) definuje finančnú gramotnosť ako „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom osvojiť si zodpovedné celoživotné finančné správanie.“ Medzinárodná štúdia PISA definuje finančnú gramotnosť ako znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.

Jadro:

Popis témy/problém

Problém:

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Spôsobilosť rozumieť finančným produktom, službám, ktoré poskytuje trh a ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou nášho osobného a rodinného života má dôležitý vplyv na životnú úroveň.

Finančná gramotnosť získaná v školskom prostredí je chápaná ako kompetencia žiaka nadobudnuté vedomosti, zručnosti, postoje, ako aj hodnotovú orientáciu prakticky využívať vo všetkých finančných aspektoch jeho osobného a občianskeho života.

Slovenská republika sa doposiaľ zapojila do troch cyklov PISA testovania pre oblasť finančnej gramotnosti. V roku 2012 sme dosiahli výkon na úrovni 470 bodov (priemer krajín OECD bol 500), v roku 2015 to bolo 445 bodov (OECD priemer bol 489) a v roku 2018 sme dosiahli výkon na úrovni 481 bodov (OECD priemer bol 505). Vo všetkých troch cykloch testovania tak slovenskí žiaci dosiahli podpriemernú úroveň z oblasti finančnej gramotnosti.

PISA meranie nám dokáže dať pomerne presný pohľad na nedostatky, ktoré sa k týmto výsledkom viažu. Správa PISA 2018 uvádza, že 21,2% 15-ročných slovenských žiakov je zaradených do rizikovej skupiny. Ide o žiakov, ktorí v oblasti finančnej gramotnosti nedosiahli ani základnú vedomostnú úroveň. Naopak, iba 7,2% žiakov sa zaradilo do tzv. top skupiny, teda dosiahli najvyššiu úroveň. Treba však povedať, že oproti testovaciemu cyklu z roku 2015, je riziková skupina nižšia o 13,5%. Výrazne sa však nezvýšil počet žiakov v top skupine. Oproti roku 2015 ide iba o 0,9%

nárast v tejto skupine.

Zaujímavé je aj zistenie, že slovenskí žiaci získavajú informácie o finančných záležitostiach prevažne od rodičov (92,6%) a z internetu (78,8%). Od učiteľov tieto informácie získava len necelých 60% testovaných žiakov. Žiaci, ktorí uviedli, že tieto informácie získavajú od učiteľov, dosiahli v testovaní nižšie skóre (480 bodov) ako žiaci, ktorí v dotazníku uviedli, že ich od učiteľov nezískavajú.

Aj z vyššie uvedených dôvodov je nevyhnutné predmetnou oblasťou sa podrobne zaoberať.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Metódy a prístupy vedúce k rozvoju finančnej gramotnosti

Na základe diskusií v rámci pedagogického klubu sme vytvorili prehľad nasledujúcich kľúčových kompetencií, ktoré identifikujú rozvinutú finančnú gramotnosť v oblasti pracovného trhu a zamestnania. Na základe týchto kľúčových bodov v praxi diagnostikujeme úroveň finančnej gramotnosti jednotlivých žiakov:

- Konat' samostatne – očakáva sa, že žiak nájde vlastné spôsoby riešenia problémov, ktoré nastanú počas práce a z výsledkov vyvodí správne záver pre ďalšiu činnosť.
  - Myslieť v súvislostiach
  - Samostatne sa učiť – z vlastnej iniciatívy by sa mal žiak snažiť zostať informovaný a byť v obraze o najnovších vedomostiach z oblasti praktických financií.
- Finančne gramotný žiak by mal byť tiež otvorený technologickému, informačnému a inovačnému pokroku.
- Byť pripravený podať výkon –odstrániť pasívny prístup.
  - Radosť z práce – človek by mal mať svoju prácu rád, mal by si ju vážiť a rešpektovať.
  - Sociálna prispôsobivosť – prostredníctvom ochoty ku spolupráci, schopnosti zdravo a efektívne komunikovať, ochoty ku spoločenskej dohode úspešne spolupracovať s ostatnými.
  - Dobré pracovné vlastnosti – dbať na dodržiavanie termínov a kvality, byť spoľahlivý a prístupný technickým a ďalším zmenám.
  - Zodpovednosť – byť pripravený prevziať zodpovednosť a rýchlo prijímať potrebné rozhodnutia.

Prisprostredkúvaní informácií k vyššie uvedeným témam, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií, je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti,
- k hodnotovej orientácii,

- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácnosti,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život.

Podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti, ktorý vydalo Ministerstvo financií a Ministerstvo školstva SR, je finančná gramotnosť definovaná ako „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti“. Je to súhrn schopností, ktoré sú podmienené vekom, rodinou, kultúrou, miestom bydliska... Finančná gramotnosť je stav sústavného vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a meniace sa ekonomické prostredie.

FG a problematické oblasti:

- 1/ schopnosť rozumieť číslam
- 2/ mať vytvorenú a používať vlastnú finančnú stratégiu
- 3/ poznať a pochopiť trh – znamená to vedieť rozlíšiť ponuku a dopyt
- 4/ vedieť uvažovať v súvislostiach

Model 7-úrovní -OPS

V rámci sedemúrovňového modelu poznania rozlišujeme takzvané myšlienkové procesy, ktoré sú Analýza, Syntéza, Hodnotiace posúdenie a Tvorivosť. Na našom stretnutí sme sa bližšie pozreli práve na analýzu a syntézu.

Analýza – žiak je schopný rozložiť výrok na prvky alebo časti. Zmyslom je hlbšie objasniť informácie o javoch, procesoch alebo komplexných systémoch, určiť ich štruktúru, a tým vystihnúť ich podstatu aj napr. funkčnosť jednotlivých častí alebo prvkov. Rozlišujeme analýzu prvkov, vzťahov a princípov usporiadania.

Syntéza – žiak skladá prvky a časti tak, aby vytvárali celok. Kombináciu prvkov a častí sa vytvára štruktúra, ktorá predtým aspoň subjektívne neexistovala. Tento proces vyžaduje spojenie skorších skúseností s novšími a ich rekonštrukciu do nového celku.

Hodnotiace posúdenie – žiak zisťuje, že to, čo sa posudzuje, odpovedá kritériám a normám z hľadiska presnosti, efektívnosti, hospodárnosti alebo účelovosti. Posúdenie môže byť kvalitatívne alebo kvantitatívne. Kritériá hodnotenia si posudzovateľ vytvára sám alebo mu môžu byť dané.

Tvoriť – skladať prvky tak, aby vytvárali koherentný alebo funkčný celok, reorganizovať prvky do nových štruktúr a modelov.

Odporúčame vyššie uvedené kľúčové prístupy implementovať pri tvorbe praktických úloh na podporu rozvoja finančnej gramotnosti žiakov.

Best Practice – analýza pracovného listu:

Hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

V rámci stretnutí nášho klubu sme spoločne diskutovali o odbornej literatúre a vytvárali sme si prehľad hlavných tém. Spoločne sme tiež zdieľali nápady dobrej praxe vyplývajúce z našich OPS. Na záver stretnutia sme vytvorili zhrnutie obsahujúce hlavné body rozvoja finančnej gramotnosti. V rámci analýzy sme sa zamerali na Národný štandard finančnej gramotnosti a smerodajné zdroje Európskej komisie.

NŠFG vymedzuje rozsah poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií, z ktorého vyplýva, že absolvent strednej školy by mal byť schopný hlavné body):

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia financií,
- rozoznávať riziká v riadení financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šetriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,

- zveľaďovať a chrániť svoj aj zverený majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, podniku,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v jednotlivých témach,
- orientovať sa v oblasti finančného trhu (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, finanční sprostredkovatelia a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať,
- ovládať práva, povinnosti, klady a riziká osoby fungujúcej ako podnikateľ,
- zostaviť a prezentovať vlastný podnikateľský zámer, myslieť strategicky, analyzovať a riešiť problémy.

Ukážky z Best Practice

Prehľad neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, ktorý môžeme zakomponovať do učiva s cieľom čítania s porozumením:

- zmluvné ustanovenia, na základe ktorých má spotrebiteľ niečo splniť, ale nemal možnosť sa s týmito podmienkami oboznámiť pred uzatvorením zmluvy,
- podmienky, ktoré predajcovi umožňujú presunúť svoje povinnosti na iného predajcu, ak by sa týmto zhoršilo postavenie zákazníka v rámci vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky,
- ustanovenia, ktoré zbavujú dodávateľa zodpovednosti za smrť alebo poškodenie zdravia spotrebiteľa,
- ustanovenia, ktoré spotrebiteľovi uberajú právo reklamovať tovar alebo uplatniť si škodu,
- možnosť dodávateľa jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dohodnutého dôvodu,
- povinnosť spotrebiteľa splniť si všetky záväzky aj v prípade, ak si dodávateľ svoje záväzky neplní,
- ustanovenia umožňujúce podnikateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu, pričom by spotrebiteľ takúto možnosť nemal,
- možnosť predajcu vypovedať zmluvu so spotrebiteľom, ktorá bola dohodnutá na neurčito, bez primeranej výpovednej lehoty,
- možnosť predajcu jednostranne a neprimerane zvýšiť cenu za tovar alebo službu alebo možnosť túto cenu určiť až v čase plnenia zo zmluvy, bez toho, aby mal spotrebiteľ od zmluvy odstúpiť,
- neprimerane vysoká sankcia spotrebiteľa za nesplnenie si svojich záväzkov,
- prenesenie dôkazného bremena na spotrebiteľa alebo podmienky, ktoré obmedzujú spotrebiteľovi prístup k dôkazom,
- automatické predĺženie zmluvy dohodnutej na určitú dobu bez toho, aby mal spotrebiteľ dostatočný čas na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- možnosť predajcu rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, výlučné právo dodávateľa vykladať ustanovenia zmluvy,

- zbavenie sa zodpovednosti dodávateľa v prípade zmlúv uzatvorených sprostredkovateľmi,
- možnosť riešiť prípadný spor v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok stanovených v osobitnom zákone,
- požiadavka na zabezpečenie splnenia záväzku spotrebiteľom, ktoré by bolo neprimerane vysoké k záväzku spotrebiteľa,
- neprimerane dlhý čas, počas ktorého je spotrebiteľ viazaný zmluvou, ak je zrejmé, že plnenie možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase,
- povinnosť spotrebiteľa uhradiť plnenie, o ktorých spotrebiteľ vopred nebol informovaný, neboli dohodnuté alebo za ktoré spotrebiteľ reálne nedostal plnenie.

Best Practice2

Praktické cvičenie:

Otázka č.1: Medzi statky krátkodobej spotreby patrí:

- a) auto
- b) potraviny
- c) práčka

Otázka č.2: Medzi statky dlhodobej spotreby NEPATRÍ:

- a) chata
- b) auto
- c) energie

Otázka č.3: Spotreba sa delí na:

- a) súkromnú a verejnú spotrebu
- b) verejnú a spotrebu služieb
- c) súkromnú a spotrebu služieb

Otázka č.4: Do spotreby služieb NEPATRÍ:

- a) školstvo, vzdelanie, zdravotníctvo
- b) oblečenie, potraviny, nábytok
- c) doprava, bankovníctvo, mobilní operátori

Otázka č.5: Spotreba ovplyvňuje fungovanie ekonomiky:

- a) úplne
- b) v značnej miere
- c) vôbec nie

Otázka č.6: Spotrebiteľ je:

- a) každý občan nad 18 rokov
- b) iba občan do 18 rokov
- c) ten, kto spotrebúva

Otázka č.7: Rast spotreby obyvateľstva súvisí s:

- a) rastom príjmov domácnosti, obyvateľstva
- b) rastom spotreby štátu
- c) poklesom spotreby štátu

Otázka č.8: Spotreba je:

- a) iba dlhodobá spotreba
- b) krátkodobá a dlhodobá spotreba
- c) iba krátkodobá spotreba

Otázka č.9: Spotreba má:

- a) 3 druhy
- b) 2 druhy
- c) 1 druh

Otázka č.10: Spotreba domácnosti je:

- a) verejná spotreba statkov a služieb
- b) verejná spotreba štátu
- c) súkromná spotreba služieb a statkov

V závere chceme oceniť- podčiarknuť vysoko pozitívny vplyv zasadnutí pedagogických klubov na zvýšenie úrovne a rozšírenie kompetenčného profilu pedagogických zamestnancov našej školy.

Ďakujeme za túto možnosť.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Ingrid Rigáňová
12. Dátum	9.2.2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Katarína Hartmannová
15. Dátum	9.2.2021
16. Podpis	